

1 חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951

פרק ראשון: מבוא

1. פירושים

(תיקון התש"ע)

בחוק זה -

"שעות עבודה" פירושו - הזמן שבו עומד העובד לרשות העבודה, לרבות הפסקות קצרות ומוסכמות הניתנות לעובד להחלפת כוח ואויר ולרבות הפסקות לפי סעיף 20א(א), חוץ מהפסקות על פי סעיף 20;
"שעות נוספות" פירושו - שעות העבודה העודפות -
(א) על התחום שנקבע ליום עבודה בסעיף 2, או על יום עבודה שייקבע על פי סעיף 4, או
(ב) על התחום שנקבע לשבוע עבודה בסעיף 3, או על שבוע עבודה שייקבע על פי סעיף 4;
"עבודת לילה" פירושו - עבודה ששתי שעות ממנה, לפחות, הן בתחום השעות שבין 22:00 ובין 06:00;
"מפקח עבודה" פירושו - מפקח כמשמעותו בפקודת מחלקת העבודה, 1943;
"מפקח עבודה אזורי" פירושו - מפקח עבודה שנתמנה על ידי שר העבודה ² להיות מפקח עבודה אזורי.

פרק שני: שעות עבודה

2. יום עבודה

(א) יום עבודה לא יעלה על שמונה שעות עבודה.
(ב) בעבודת לילה וביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג שהעובד אינו עובד בו, בין על פי חוק ובין על פי הסכם או נוהג, לא יעלה יום העבודה על שבע שעות עבודה.

3. שבוע עבודה

(תיקון התשנ"ג)

שבוע עבודה לא יעלה על ארבעים וחמש שעות עבודה.

4. 2 שינוי יום עבודה ושבוע עבודה

(תיקון התשנ"ג)

(א) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות -

- (1) יום עבודה שתחומו פחות מן הקבוע בסעיף 2 ושבוע עבודה שתחומו פחות מן הקבוע בסעיף 3 - לעבודות מסויימות, אם ראה צורך בכך מטעמים שבבריאות העובד או שבנסיבות העבודה;
- (2) יום עבודה שתחומו יתר על הקבוע בסעיף 2 ושבוע עבודה שתחומו יתר על הקבוע בסעיף 3 -
  - (א) לעבודות מסויימות בחקלאות ועבודות הקשורות במישרים לטיפול בבעלי חיים;
  - (ב) לעבודות במקום שמטפלים בחולים, בבתי-מרקחת, במוסדות החלמה, במוסדות לטיפול בזקנים או בילדים;

(ג) לעבודות בבתי אוכל, בבתי מלון ובבתי קפה;

(ד) לשמירה;

(ה) לעובדים בשירות המדינה או בשירות רשות מקומית עבודה שאינה תעשייתית, לכולם או לחלק מהם,

בעבודות שהן לדעת שר העבודה חיוניות לציבור ושפורטו בתקנות,

ובלבד שיום עבודה לא יעלה על עשר שעות עבודה, ושבוע עבודה לא יעלה, בממוצע לתקופה שתיקבע בתקנות, על ארבעים וחמש שעות עבודה.

(ב) על אף האמור בסעיף 2, לא יעלה יום עבודה של עובד חדשי במשק בית פרטי שאינו עובד חלקי, על 10 שעות עבודה; דין יום עבודה לפי סעיף קטן זה כדין יום עבודה לפי סעיף 2.

5. 3 שינוי לפי הסכם קולקטיבי

(תיקון התשנ"ג)

(א) אישר שר העבודה הסכם קולקטיבי, שבו נקבע יום עבודה ארוך משמונה שעות עבודה או שבוע עבודה ארוך מארבעים וחמש שעות, דינם של יום עבודה ושבוע עבודה כאלה כדין יום עבודה ושבוע עבודה לפי הסעיפים 2 ו-3.

שר העבודה לא יתן אישור על פי סעיף קטן זה, אלא אם -

(1) נוכח שבגלל הנסיבות המיוחדות אין לקיים יום עבודה כקבוע בסעיף 2 או שבוע עבודה כקבוע בסעיף 3;

(2) המספר הממוצע של שעות העבודה לתקופה שנקבעה בהסכם הקולקטיבי אינו עולה על עשר ליום וארבעים וחמש לשבוע.

(ב) אישר שר העבודה הסכם קולקטיבי, שבו נקבע לאחד הימים בשבוע יום עבודה שלא למעלה מחמש שעות עבודה ולשני ימים בשבוע יום עבודה שלא למעלה מתשע שעות עבודה, דינם של ימי עבודה כאלה כדין יום עבודה לפי סעיף 2.

6. איסור העסקה בשעות נוספות

(תיקון התשע"ד)

העסקת עובד בשעות נוספות אסורה, אם אינה מותרת לפי סעיף 10, או אם לא הותרה לפי סעיף 11.

פרק שלישי: מנוחה שבועית

7. שעות המנוחה השבועית

(א) לפחות שלושים ושש שעות רצופות לשבוע הן המנוחה השבועית של העובד.

(ב) המנוחה השבועית תכלול -

(1) לגבי יהודי - את יום השבת;

(2) לגבי מי שאינו יהודי - את יום השבת או את יום הראשון או את היום הששי בשבוע, הכל לפי המקובל עליו

כיום המנוחה השבועית שלו.

8. 3 שינוי שעות המנוחה השבועית

שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות, לעבודות מסויימות, מנוחה שבועית שתחומה פחות משלושים ושש שעות, אך לא פחות מעשרים וחמש שעות רצופות. דין המנוחה השבועית שתיקבע בתקנות לפי סעיף זה כדין המנוחה השבועית לפי סעיף 7.

9. איסור העסקה במנוחה השבועית

(תיקון התשע"ד)

העסקת עובד במנוחה השבועית אסורה, אם לא הותרה לפי סעיף 12.

9א. איסור עבודה במנוחה השבועית

(תיקון התשכ"ט)

(א) בימי המנוחה הקבועים כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, לא יעבוד בעל בית מלאכה בבית מלאכתו, ולא בעל מפעל תעשייה במפעלו, ולא יסחר בעל חנות בחנותו.

(ב) בימי מנוחה כאמור לא יעבוד חבר של אגודה שיתופית בבית מלאכה או במפעל תעשייה של האגודה; בבית מלאכה או מפעל תעשייה של אגודה שיתופית חקלאית לא יעבוד חבר אלא אם העבודה קשורה בשירותים הנחוצים למשק שלה.

(ג) מי שאינו יהודי רשאי - לגבי בית מלאכתו, מפעל תעשייתי או חנותו, הנמצאים בתחום רשות מקומית שמספר תושביה שאינם יהודים הוא, לפי קביעת הרשות, לפחות רבע מכלל תושבי הרשות - לקיים את האיסורים לפי סעיף זה, או בימי המנוחה כאמור או בימי שבתו וחגיו, לפי בחירתו; והוא הדין לגבי רובע של רשות מקומית, שתחומו ומספרם היחסי של תושביו שאינם יהודים בכלל תושביו - שהוא רבע לפחות - נקבעו לענין זה על ידי אותה רשות.

(ד) האמור בסעיף קטן (ג) אין בו כדי למנוע נאשם לפי סעיף זה מלהביא ראיות כי מספר התושבים שאינם יהודים בתחום רשות מקומית או רובע שלה, לפי הענין, אינו פחות מרבע מכלל תושבי הרשות או הרובע.

9ב. תחולת סעיף 12

(תיקון התשכ"ט)

הוראות סעיף 12 יחולו, בשינויים המחוייבים, על מתן היתרי עבודה בימי מנוחה למי שהוראות סעיף 9א חלות עליו.

9ג. איסור הפליה

(תיקון התשמ"א)

(א) לא יסרב הזקוק לעובד לקבל אדם לעבודה בשל כך בלבד שהוא הודיע עם קבלתו לעבודה שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית על פי איסור שבמצוות דתו שאותן הוא מקיים, ולא ידרוש ממנו ליתן התחייבות לעבוד בימי המנוחה השבועית כתנאי לקבלתו לעבודה.

(ב) הזקוק לעובד רשאי לדרוש ממי שהודיע כאמור בסעיף קטן (א) שימסור לו, לא יאוחר משבעה ימים מיום הדרישה, תצהיר בכתב לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, ובו הפרטים המבססים את הודעתו, ובכללם פרטים המעידים על הכרתו הדתית ועל קיום מצוות דתו, ואם הוא יהודי - שהוא גם שומר על כשרות בביתו ומחוצה לו ואינו נוסע בשבת.

9ד. עובד שנדרש לעבוד במנוחה השבועית

(תיקונים: התשמ"א, התשס"ב, התשע"ד)

(א) עובד שמעסיקו דורש ממנו לעבוד בימי המנוחה השבועית, או שהודיע לו על כוונתו לדרוש ממנו לעבוד כאמור, רשאי להודיע למעסיקו, לא יאוחר משלושה ימים מיום הדרישה או ההודעה כאמור, שהוא אינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית על פי איסור שבמצוות דתו שאותן הוא מקיים.

(ב) מעסיק רשאי לדרוש מעובד שהודיע לו כאמור בסעיף קטן (א) שימסור לו, לא יאוחר משבעה ימים מיום הדרישה, תצהיר בכתב לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, ובו הפרטים כאמור בסעיף 9ג(ב).

[תיקון התשע"ח (מס' 3)]

1. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 9ג(א) ו-9ד(א) -

(1) לא יסרב הזקוק לעובד לקבל אדם לעבודה בשל כך בלבד שהוא הודיע עם קבלתו לעבודה שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית, ולא ידרוש ממנו לתת התחייבות לעבוד בימי המנוחה השבועית כתנאי לקבלתו לעבודה;

(2) עובד שמעסיקו דורש ממנו לעבוד בימי המנוחה השבועית, או שהודיע לו על כוונתו לדרוש ממנו לעבוד כאמור, רשאי להודיע למעסיקו, לא יאחר משלושה ימים מיום הדרישה או ההודעה כאמור, שהוא אינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו -

(1) במקומות עבודה או בעבודות המנויים בסעיף 9ו(ב);

(2) ⁵ במקום עבודה שאישרה ועדת השרים האמורה בסעיף 12(ב) (בסעיף זה - ועדת השרים), בכפוף להוראות סעיף קטן (ג).

(ג) (1) אישור ועדת השרים כאמור בסעיף קטן (ב) (2) (בסעיף זה - אישור ועדת השרים) יינתן בשל טעמים ייחודיים הקשורים באותו מקום עבודה, ובלבד שהסירוב לעבוד ביום המנוחה השבועי עלול לפגוע פגיעה משמעותית באותו מקום עבודה או בתהליך עבודה או בסיפוק צרכים חיוניים לציבור או לחלק ממנו, והכול בהתחשב בטובת העובדים; האישור יכול שיינתן גם לגבי מקצוע או תפקיד מסוים במקום העבודה.

(2) ניתן אישור ועדת השרים לגבי כלל העובדים במקום עבודה, תנמק הוועדה את החלטתה בכתב ותמסור על כך דיווח לוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת.

(3) כל אחד מחברי ועדת השרים רשאי למנות מטעמו עובד ממשרדו כנציגו בוועדת השרים לעניין סעיף זה.

(4) לשם הפעלת סמכותה לפי סעיף זה, תתכנס ועדת השרים אחת לרבעון לפחות, ובמועד ההתכנסות כאמור תדון ותחליט בכל הבקשות שהועברו אליה עד לאותו מועד.

(5) שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים ידווח לוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אחת לשנה, על אישורי ועדת השרים באותה שנה.

9ה. שינוי סביר בתנאי עבודה

[תיקונים: התשמ"א, התשע"ד, השתע"ח (מס' 5)]

מעסיק רשאי לשנות באופן סביר את תנאי עבודתו וסדרי עבודתו של מי שהודיע לפי סעיפים 9ג, 9ד או 1ד9, שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית.

9ו. אי-תחולה

(תיקון התשמ"א)

(א) הודעה לפי סעיפים 9ג או 9ד שהיא הודעת שקר, או שנותנה נדרש למסור תצהיר כאמור בסעיפים אלה, ולא עשה כן - בטלה.

(ב) הוראות סעיפים 9ג ו-9ד לא יחולו -

(1) במקום עבודה שהוא מפעל או מוסד או חלק מהם המופקדים על בטחון הציבור;

- (2) בעבודה הקשורה בבטחון המדינה או בשמירת בטיחותם, שלומם או בריאותם של בני אדם;
- (3) בעבודה הקשורה באירוח בבתי מלון;
- (4) בעבודה הקשורה בייצור חשמל והזרמתו;
- (5) בעבודה הקשורה בקיום אספקה או שירותים חיוניים ושנקבעה בצו מאת ועדת השרים הנזכרת בסעיף 12(ב), באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אם לדעת ועדת השרים תחולת הסעיפים האמורים עלולה למנוע קיום האספקה או השירותים כאמור.

9. סמכות בית הדין לעבודה

(תיקון התשמ"א)

- (א) לבית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן - בית הדין האזורי), תהיה סמכות יחודית לדון בתובענות שעילתן בהוראות סעיף 9ג.
- (ב) לא יזדקק בית הדין האזורי לתובענה שעילתה בהוראות סעיפים 9ג עד 9ו, שהוגשה לאחר שחלפו שנים עשר חדשים מיום תחילת העילה.

פרק רביעי: עבודה בשעות אסורות

10. העסקה המותרת בשעות נוספות

(תיקונים: התשל"ג, התשע"ד)

(א) העסקת עובד בשעות נוספות מותרת -

- (1) כשתאונה או מאורע בלתי צפוי מראש מחייבים זאת, או כשיש לטפל באופן דחוף במכונות או בציוד, ואינה מותרת אלא במידה הדרושה למניעת הפרעה קשה בתהליך הרגיל של העבודה, או למניעת נזק לגוף או לנכס שאין למנוע אותו בדרך אחרת;
- (2) כשעובדים במשמרות; ובלבד שלא יעבדו יותר משעה נוספת אחת ליום, ושהמוצע לשלושה שבועות לא יעלה על ארבעים וחמש שעות עבודה לשבוע;
- (3) בהכנת מאזן שנתי, ברישום מלאי הסחורה ובמכירה שלפני חג; ובלבד שלא יעבדו יותר מארבע שעות נוספות ליום וממאה לשנה.
- (ב) הועסק עובד שעות נוספות על פי פסיקה (1) של סעיף קטן (א) - תימסר לכל המאוחר למחרת היום הודעה על כך בכתב למפקח עבודה אזורי, ולא ימשיכו בעבודת שעות נוספות, אלא אם נתן המפקח היתר לכך בכתב וקוימו התנאים שבהיתר.

11.

היתר העסקה בשעות נוספות

6

(תיקונים: התשע"ד, התשע"ח (מס' 2))

שר העבודה רשאי להיתר העסקת עובד בשעות נוספות -

- (1) בשעה שצרכי ההספקה והשירותים החיוניים מחייבים זאת, לדעת שר העבודה, לדעת שר הבטחון, כשהמדובר הוא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו, או שבהם מבצעים הזמנות של צבא-הגנה לישראל או לדעת השר לביטחון הפנים כשהמדובר הוא במקומות עבודה הנתונים להוראותיו;
- (א) אם ניתנה החלטה על שעת חירום ומצב המשק בשל שעת החירום מחייב זאת; בפסקה זו, "החלטה על שעת חירום" - כל אחת מאלה:

- (א) הכרזה על מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951;
- (ב) הוצאת צו הקורא לחיילי מילואים להתייצב לשירות מילואים לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;
- (ג) הכרזה על אירוע חירום אזרחי לפי סעיף 90 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;
- (2) בשירותים ציבוריים לא תעשייתיים;
- (3) בשמירה;
- (4) במקום שבו מטפלים בחולים, בבתי מרקחת, במוסדות החלמה, במוסדות לטיפול בזקנים או בילדים;
- (5) בבתי אוכל, בבתי מלון, בבתי קפה, במפעלי תרבות, ספורט ושעשועים;
- (6) בעבודת הכנה או גמר שיש לעשותה מחוץ לשעות העבודה הרגילות, ובעבודה שמטבעה היא נעשית לסירוגין ובהפסקות, ועל העובד להיות כל הזמן במקום עבודתו;
- (7) בעבודה עונתית או במקרים יוצאים מן הכלל כשיש לחץ עבודה זמני בלתי רגיל;
- (8) מטעמים הקשורים בצרכי הכלכלה והמשק או מטעמים ייחודיים הקשורים בצרכי סוג עבודה מסוים, מקום עבודה מסוים או ענף עבודה מסוים, ובהתחשב בטובת העובדים.

.12

היתר העסקה במנוחה השבועית

7

[[תיקונים: התשמ"ג, התשע"ד, התשע"ח, התשע"ח (מס' 3)]]

- (א) שר העבודה רשאי להיתר העסקת עובד בשעות המנוחה השבועית או בחלק מהן, אם הוא משוכנע שהפסקת העבודה למנוחה השבועית, לכולה או לחלק ממנה, עלולה לפגוע בהגנת המדינה או בבטחון הגוף או הרכוש, או לפגוע פגיעה רבה בכלכלה, בתהליך עבודה או בסיפוק צרכים שהם, לדעת שר העבודה, חיוניים לציבור או לחלק ממנו.
- (א1) במתן היתר לפי סעיף קטן (א) יתחשב שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים בשיקולים אלה:
- (1) רווחת העובד;
- (2) מסורת ישראל;
- (3) קיום חלופה שאינה מחייבת העסקה בשעות המנוחה השבועית;
- (4) ההשפעה שיש במתן ההיתר על אופי המרחב הציבורי שבו תתבצע העבודה שלגביה מתבקש ההיתר;
- (5) כל שיקול אחר שיש בו כדי להגשים את תכליות חוק זה.
- (ב) היתר כללי לפי סעיף קטן (א) לא יינתן אלא על פי החלטת ועדת שרים המורכבת מראש הממשלה, השר לשירותי דת ושר העבודה.
- (ג) בהיתר מיוחד לפי סעיף קטן (א) יפורטו המקצועות או התפקידים של העובדים שלגביהם ניתן ההיתר או המחלקות במקום העבודה שלגבי עובדיהן ניתן ההיתר.

.13

שעות נוספות והגברת תעסוקה

8

(תיקון התשע"ד)

- שר העבודה רשאי, בצו שפורסם ברשומות או בהודעה מיוחדת, לאסור או להגביל העסקת עובד בשעות נוספות המותרות לפי סעיף 10(א), להוציא פסקה (1), או שהותרה לפי סעיף 11, אם ראה צורך לעשות כן לשם הגברת התעסוקה.

.14

תנאים והגבלות להיתר

[תיקונים: התשע"ד, התשע"ח (מס' 2)]

- (א) שר העבודה רשאי לקבוע תנאים והגבלות להיתר.
- (ב) בהיתר העסקה בשעות נוספות יקבע שר העבודה את תחום השעות הנוספות המותרות.
- (ג) היתר לפי סעיף 11(א) יכול שיינתן לגבי השטח שלגביו ניתנה החלטה על שעת חירום כאמור באותו סעיף או לגבי שטח שמחוץ לשטח כאמור, והוא יעמוד בתוקפו כל עוד ההחלטה על שעת חירום עומדת בתוקפה או עד מועד מוקדם יותר שנקבע בהיתר.

15. היתר כללי והיתר מיוחד**(תיקון התשע"ד)**

- (א) היתר יכול להיות כללי או מיוחד.
- (ב) הודעה על מתן היתר כללי ועל התנאים וההגבלות שנקבעו לו וכן הודעה על ביטול היתר כללי או על שינוי התנאים שנקבעו לו, תפורסם ברשומות. היתר מיוחד לא יינתן לתקופה העולה על שתי שנים, ומי שניתן לו ההיתר, יציג אותו הצגה נראית לעין במקום שבו מעסיקים לפיו.

16. גמול שעות נוספות**(תיקון התשע"ד)**

- (א) הועסק עובד שעות נוספות, ישלם לו המעסיק בעד שתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום שכר עבודה לא פחות מ-1.25 מהשכר הרגיל, ובעד כל שעה נוספת שאחריהן לא פחות מ-1.5 מהשכר הרגיל. היה שכרו של עובד, כולו או חלקו לפי כמות התוצרת, ישלם לו המעסיק בעד כל יחידה, שנעשתה בשתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום, שכר עבודה לא פחות מ-1.25 מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות, ובעד כל יחידה שנעשתה בשעות הנוספות שלמעלה משתיים - לא פחות מ-1.5 מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות.
- (ב) היה שכרו של העובד על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר, יהא המעסיק זכאי ליתן לעובד בעבודה מן העבודות המפורטות בפיסקה (2) של סעיף 4(א) ובסעיף 4(ב), במקום תשלום שכר לפי סעיף זה, מנוחה של שעה ורבע לפחות תמורת כל שעה משתי השעות הנוספות הראשונות שבאותו יום, ומנוחה של שעה וחצי לפחות תמורת כל שעה נוספת שאחריהן.

17. גמול עבודה במנוחה השבועית**(תיקון התשע"ד)**

- (א) הועסק עובד בשעות המנוחה השבועית או בחלק מהן:
- (1) ישלם לו המעסיק בעד שעות אלה שכר עבודה לא פחות מ-1.5 משכרו הרגיל. היה שכרו של העובד, כולו או חלקו, לפי כמות התוצרת, ישלם לו המעסיק בעד כל יחידה שנעשתה בשעות המנוחה השבועית שכר עבודה לא פחות מ-1.5 מהשכר המשתלם בעד כל יחידה שנעשתה בשעות העבודה הרגילות;
- (2) יתן לו המעסיק, במקום שעות המנוחה השבועית שבהן עבד, שעות מנוחה במספר ובזמן שנקבעו בהיתר שלפיו הועסק.
- (ב) היה שכרו של העובד על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר, יהא המעסיק זכאי ליתן לעובד, במקום הגמול לפי פיסקה (1) של סעיף קטן (א), מנוחה של שעה וחצי לפחות תמורת כל שעה משעות המנוחה השבועית שבה עבד.

(תיקון התשע"ד)

לענין הסעיפים 16 ו-17 "שכר רגיל" כולל כל התוספות שמעסיק משלם לעובדו.

19.

תקנות בדבר חישוב הגמול

9

שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות בדבר חישוב גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה השבועית, לענין הסעיפים 16 ו-17.

פרק חמישי: הפסקות

20. הפסקות

(תיקונים: התש"ס, התשע"ד)

(א) ביום עבודה של שש שעות ולמעלה, תופסק העבודה למנוחה ולסעודה ל-0.75 שעה לפחות, ובכלל זה תהיה הפסקה רצופה אחת של חצי שעה לפחות; ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג ההפסקה היא של חצי שעה לפחות.

(ב) הפסקה לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על שלוש שעות.

(ג) בעת הפסקה לפי סעיף קטן (א) הנמשכת חצי שעה או יותר רשאי העובד לצאת מהמקום שבו הוא עובד, אלא אם נוכחותו במקום העבודה היא הכרח לתהליך העבודה או להפעלת הציוד והשימוש בו, והעובד נדרש על ידי מעסיקו להישאר במקום העבודה, ובמקרה זה ייחשב זמן ההפסקה כחלק משעות העבודה.

(ד) עובד רשאי להתפלל במהלך יום עבודתו בהתאם לדרישות דתו; זמן התפילה ייקבע במקום העבודה בהתאם לצרכי העבודה ואילווציה, ובהתחשב בדרישות דתו של העובד.

20א. הפסקה לשם שימוש בחדר שירותים

(תיקונים: התש"ע, התשע"ד, התשע"ז)

(א) עובד זכאי, במהלך יום עבודתו, להפסיק את עבודתו לשם שימוש בחדר שירותים, בהתאם לצרכיו.

(ב) (1) המעסיק יודא כי יש חדר שירותים תקין וראוי לשימוש העובדים, במקום העבודה או בקרבתו.

(2) שר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאי, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לפטור בתקנות מתחולת הוראות פסקה (1) סוגי מעסיקים, סוגי עבודות או סוגי מקומות עבודה, או לקבוע כללים ותנאים לתחולת ההוראות האמורות עליהם.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מחובות המוטלות לפי כל דין לענין חדרי שירותים, אלא להוסיף עליהן.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו, לענין מעסיק ועובד, גם על מעסיק בפועל ועל עובד של קבלן כוח אדם המועסק אצל מעסיק בפועל ועל מזמין שירות ועל עובד של קבלן שירות המועסק אצל מזמין השירות, ובלבד שלענין תחולת הוראות סעיף קטן (ב)(1), העובד מועסק בחצרים שבהחזקתו של המעסיק בפועל או מזמין השירות, לפי הענין; בסעיף זה - "מזמין שירות" - מי שמקבל אצלו שירות מקבלן שירות, במסגרת עסקו, משלח ידו או פעילותו הציבורית; "מעסיק בפועל", "קבלן כוח אדם" - כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;

"קבלן שירות" - מי שעיסוקו במתן שירות, באמצעות עובדיו, אצל זולתו.

(ה) על הליכים בשל הפרת הוראות סעיף זה, יחולו הוראות סעיף 5א לחוק הזכות לעבודה בישיבה ובתנאים הולמים, התשס"ז-2007.

21. הפסקה בין יום עבודה למשנהו

בין יום עבודה למשנהו תחול הפסקה של שמונה שעות לפחות.

22. עבודת לילה

(תיקונים: התשנ"א, התשע"ד, התשע"ח (מס' 2))

(א) מפעל שעובדים בו במשמרות, לא יעסק בו עובד בעבודת לילה יותר משבוע אחד בתוך שבועיים.
(ב) (בוטל).

23.

היתר בדבר הפסקות

10

(תיקונים: התשמ"א)

שר העבודה רשאי להתיר סטייה מהוראות הסעיפים 20 ו-22, אם נראה לו שסדרי העבודה או שתפקידו או טובתו של העובד מחייבים או מצדיקים זאת, וכן לגבי מי שאינו מסכים לעבוד בימי המנוחה השבועית, על פי האמור בסעיפים 9 ג או 9 ד. הוראות הסעיפים 14 (א) ו-15 חלות על היתר על פי סעיף זה.

פרק ששי: פיקוח וענשים

24. סמכויות מפקח עבודה

(תיקון התשע"ד)

(א) סמכויותיו של מפקח עבודה, ביחס לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועסק בו עובד, הן כסמכויותיו של מפקח לפי סעיף 10(1) לפקודת מחלקת העבודה, 1943.
(ב) מפקח עבודה רשאי לחקור כל אדם הנמצא במקום שאליו בא מפקח העבודה בתוקף סמכויותיו לפי סעיף קטן (א), בכל ענין הנוגע לחוק זה, אך לא יידרש אדם ליתן תשובה או עדות העלולה לגלגל עליו אשמה.
מפקח עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו והודעותיו של הנחקר.
(ג) דין פרוטוקול שנרשם בהתאם לסעיף קטן (ב) כדין הודעה שנרשמה בהתאם לסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו.

25. פנקס שעות עבודה וכו'

(תיקונים: התשס"ח, התשע"ד)

(א) מעסיק חייב לנהל פנקס בדבר שעות עבודה, שעות מנוחה שבועית, שעות נוספות, גמול שעות נוספות וגמול עבודה במנוחה השבועית, ובו יירשמו הפרטים שייקבעו בתקנות.

(א1) (1) לענין שעות עבודה, שעות מנוחה שבועית ושעות נוספות ייערך הרישום בפנקס שעות העבודה באופן שוטף ויכלול רישום שעות עבודה בפועל;
(2) לא בוצע הרישום בפנקס כאמור בפסקה (1) באמצעים מכניים, דיגיטליים או אלקטרוניים, יחתם הרישום מדי יום בידי העובד ויאושר בחתימת אחראי שהמעסיק מינה לכך, אלא אם כן קבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם ארגוני מעבידים שהם לדעת השר יציגים ונוגעים בדבר ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, דרך אחרת לביצוע הרישום.

(ב) שר העבודה ¹¹ יקבע, בהודעה שתפורסם ברשומות, את סוגי המעסיקים שעליהם יחול סעיף זה.

26. ענשים

(תיקונים: התשכ"ט, התשע"ד)

(א) מי שהעסיק בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, דינו - קנס עד חמישים לירות על כל עובד שהועסק כאמור או מאסר עד חודש אחד או שני הענשים כאחד.

(ב) מי שהפריע למפקח עבודה להשתמש בסמכויותיו, מי שסירב להשיב לו על שאלה שהוא חייב להשיב עליה, וכן מי שלא הציג היתר לפי סעיף 15(ב), דינו - קנס עד חמישים לירות או מאסר עד שני שבועות או שני הענשים כאחד.

(ג) העובר על הוראת סעיף 9א, דינו - קנס 1,000 לירות.

27.

אחריותם של חברי ההנהלה ושל מנהלים

12

(תיקון התשע"ד)

(א) חברה, אגודה שיתופית או כל חבר אנשים אחר, שהעסיקו בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, רואים כאחראי לעבירה גם כל חבר הנהלה, מנהל או פקיד של אותו חבר אנשים ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

(1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהוראות חוק זה בקשר לעבירה הנידונה יקוימו.

28. דין חברות עובדים

בחברות עובדים, בין שהיא גוף מאוגד ובין שאינה גוף מאוגד, רואים את כל אחד מבני החברה כעובדו של האדם שמסר לחברה את העבודה, אם היו רואים אותו כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו ובין כל אחד מבני החברה.

29.

(בוטל).

פרק שביעי: הוראות שונות

30. תחולת החוק

(תיקונים: התשכ"ט (מס' 2), התשל"א, התשע"ד)

(א) חוק זה אינו חל על העסקתם של -

(1) שוטרים במשטרת ישראל וכן כל מי שנמנה עם שירות בתי הסוהר;

(2) עובדי המדינה שתפקידם מחייב לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;

(3) יורדי ים ועובדי דיג;

(4) אנשי צוות אויר;

(5) עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידה מיוחדת של אמון אישי;

(6) עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעסיק כל פיקוח על שעות העבודה והמנוחה שלהם.

(ב) נתעוררו חילוקי דעות אם עובד שייך לאחד מסוגי העובדים שחוק זה אינו חל על העסקתם, רשאים העובד, המעסיק, ועד העובדים במקום, אם ישנו, או מפקח עבודה, לבקש את הכרעת בית הדין לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969; בית הדין יתן לועד העובדים הזדמנות להשמיע את דברו בדרך שיורה אף אם לא הועד הוא שביקש את ההכרעה.

31. המדינה כמעסיק

(תיקון התשע"ד)

לענין חוק זה דין עובד המדינה כדין כל עובד אחר.

32.

ביצוע ותקנות

13

(תיקון התשע"ד)

שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות תקנות בדבר הדרכים שבהן יביא מעסיק לידיעת עובדיו את הוראות חוק זה.

33.

חובת התייעצות

13

[תיקון התשע"ח (מס' 2)]

שר העבודה לא יתקין תקנות לפי הסעיפים 4, 8 ו-19, לא יתן היתר כללי לפי הסעיפים 11, 12 ו-23, לא יתן צו לפי סעיף 13 ולא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיף 25(ב), אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים ועם ארגונים ארציים רפרזנטטיביים של מעבידים שלדעת השר הם נוגעים בדבר; לעניין מתן היתר כללי לפי סעיף 11(8) יתחשב השר גם בהמלצה משותפת של ארגון העובדים וארגוני המעבידים כאמור, ולעניין היתר כאמור הנוגע לענף עבודה מסוים - בהמלצה משותפת של ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים באותו ענף עבודה וארגוני המעבידים כאמור, והכול ככל שניתנו.

34.

העברת סמכויות

14

שר העבודה רשאי להעביר את הסמכויות הנתונות לו על פי חוק זה, חוץ מן הסמכויות להתקין תקנות ליתן צו לפי סעיף 13 או היתר כללי לפי הסעיפים 11, 12 ו-23 ולפרסם הודעה לפי סעיף 25(ב).
הודעה על העברת סמכויות תפורסם ברשומות.

35. שמירת זכויות

חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד על פי חוק, הסכם קולקטיבי, חוזה עבודה או נוהג.

36. ביטול

סעיף 495 מהמג'לה - בטל.

37. תחילת תוקף

תקפו של חוק זה הוא מיום כ"ז באלול התשי"א (28 בספטמבר 1951).

משה שרת

פנחס לבון

שר החוץ

שר החקלאות

ממלא מקום

ראש

הממשלה

ממלא מקום

שר העבודה

חיים וייצמן

נשיא המדינה

---

[1]. ס"ח 76, התשי"א (22.5.1951), עמ' 204 (ת"ט 249).

תיקונים: ס"ח 551, התשכ"ט (18.3.1969), עמ' 54;

ס"ח 553, התשכ"ט (27.3.1969), עמ' 78 [התשכ"ט (מס' 2)];

ס"ח 618, התשל"א (5.3.1970), עמ' 69;

ס"ח 972, התשמ"ם (5.6.1980), עמ' 135;

ס"ח 1010, התשמ"א (6.3.1981), עמ' 124;

ס"ח 1079, התשמ"ג (30.3.1983), עמ' 62;

ס"ח 1351, התשנ"א (27.3.1991), עמ' 129;

ס"ח 1430, התשנ"ג (11.8.1993), עמ' 167. ראו הוראות המעבר בחוק המתקן;

ס"ח 1742, התש"ס (25.6.2000), עמ' 213;

ס"ח 1757, התשס"א (26.11.2000), עמ' 12;

ס"ח 1824, התשס"ב (21.1.2002), עמ' 100;

ס"ח 2162, התשס"ח (6.7.2008), עמ' 616. הצ"ח - כנסת 179, התשס"ח, עמ' 26;

ס"ח 2218, התש"ע (16.12.2009), עמ' 276. הצ"ח - כנסת 281, התש"ע, עמ' 14

ס"ח 2459, התשע"ד (15.7.2014), עמ' 600. הצ"ח - כנסת 535, התשע"ד, עמ' 44 (כולל החלפת המונח

"מעביד" ב"מעסיק" כולל כל ההטיות הדקדוקיות שלו);

ס"ח 2628, התשע"ז (3.4.2017), עמ' 597. הצ"ח - כנסת 689, התשע"ז, עמ' 108;

ס"ח 2675, התשע"ח (28.12.2017), עמ' 73. הצ"ח - ממשלה 1180, התשע"ח, עמ' 178;
ס"ח 2705, התשע"ח (13.3.2018), עמ' 284 [התשע"ח (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 1190, התשע"ח, עמ'
290;

ס"ח 2725, התשע"ח (21.6.2018), עמ' 698 [התשע"ח (מס' 3)]. הצ"ח - כנסת 654, התשע"ו, עמ' 170.
[2.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[3.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[4.] תחילתו של סעיף 1ד9 ביום 1.1.19 (להלן - יום התחילה), והוא יחול גם על עובד שהתחיל את עבודתו אצל המעסיק לפני
יום התחילה; ואולם תחילתו של סעיף 1ד9(ב)(2) ו-(ג) לחוק ביום 21.6.18. מעסיק יודיע על כוונתו לדרוש מעובד כאמור לעיל,
בתקופה שמיום 21.6.18 ועד יום התחילה, לעבוד בימי המנוחה השבועית.

[5.] ועדת השרים האמורה בסעיף 1ד9(ב)(2) תתכנס לראשונה בתוך שלושה חודשים מיום 21.6.18; עד יום 1.1.19 ידווח שר
העבודה הרווחה והשירותים החברתיים לוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת על התכנסותה של ועדת השרים ועל
החלטותיה.

[6.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[7.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[8.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[9.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394,
התשע"ז, עמ' 1312).

[10.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ
7394, התשע"ז, עמ' 1312).

[11.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ
7394, התשע"ז, עמ' 1312).

[12.] במקור מופיע סעיף קטן (א) ואין אחריו סעיף קטן (ב).

[13.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ
7394, התשע"ז, עמ' 1312).

[14.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (שקלט את סמכויות שר העבודה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ
7394, התשע"ז, עמ' 1312).

//